Asiatisk stentaks

Podocarpus costalis

Kort fortalt

- *Podocarpus costalis* – stentaksfamilien (Podocarpaceae).
- Hjemmehørende på nogle få øer omkring Taiwan og Filippinerne; truet i naturen.
- Stedsegrønt nåletræ med smalle, flade, læderagtige, mørkegrønne blade.
- Vokser langsomt og kompakt; beslægtede arter regnes som giftige for hunde, katte og heste.
- Om sommeren ude i halvskygge, om vinteren lyst og frostfrit inde ved ca. 10–15 °C.
- Kommer ud med lidt vand og tåler mørkere pladser end de fleste bonsaiarter.
- Frøene lægges i blød natten over; spirer ofte inden for ca. 4 uger ved 20–25 °C.

Det kan du se frem til

Med frøene af asiatisk stentaks har du grundlaget for en stedsegrøn bonsai med læderagtige blade, som du selv former fra den første spire. Under gode forhold viser de første kimplanter sig inden for ca. 4 uger, men ikke alle frø spirer. Stentaksen vokser langsomt, så de første år handler om at få en sund, kompakt plante; formen bygges op i roligt tempo over mange år.

Mange forbinder bonsai med et færdigt lille træ fra butikken. Med frø starter du et skridt tidligere – og det giver dig noget, et købt træ aldrig kan: Du bestemmer selv formen fra den første spire, og du kan dyrke arter, der sjældent eller aldrig sælges som færdige bonsai. Det kræver tålmodighed, for der går nogle år, før frøplanten er blevet til et egentligt bonsaitræ. Til gengæld er træet dit eget fra start til slut. Herunder finder du det, du skal vide for at komme godt fra start med netop denne art.

Introduktion

Asiatisk stentaks (*Podocarpus costalis*) er et stedsegrønt nåletræ fra stentaksfamilien – en familie af nåletræer, der især findes i tropisk Asien og på den sydlige halvkugle. Bladene ligner ikke nåle: De er smalle, flade, læderagtige og mørkegrønne, 4–7 cm lange og på unge planter ofte længere. Arten vokser vildt kun nogle få steder på øerne omkring Taiwan og Filippinerne – blandt andet på den taiwanske ø Lanyu og de filippinske Batan-øer – som en busk eller et lille træ på kalkklipper og kystskrænter tæt ved havet. Den er opført som truet på IUCN's rødliste, fordi mange planter er gravet op til haver og bonsai; indsamling i naturen er i dag forbudt i både Taiwan og Filippinerne. Frøene sidder på en kødfuld stilk – deraf slægtsnavnet Podocarpus, „fodfrugt". Slægtens kendteste art, P. macrophyllus, kaldes buddhistisk fyr og regnes som giftig for hunde, katte og heste; det samme bør man gå ud fra for denne art. Som bonsai vokser asiatisk stentaks langsomt, kompakt og busket og tåler beskæring godt.

Formering

Frøene tåler dårligt at tørre ud og bør sås hurtigt. Læg dem i lunkent vand natten over, og fjern derefter resterne af den læderagtige frøskal, hvis den stadig sidder på. Så frøene ca. 1–2 cm dybt med lidt afstand i fugtig såjord eller kokos-såmuld, og hold dyrkningsmediet jævnt fugtigt ved ca. 20–25 °C. Under gode forhold spirer de fleste frø inden for ca. 4 uger; ikke alle frø spirer. Når

Sikkerhed: Frø, næringsstoffer og dyrkningsmedier er ikke beregnet til at spise – hverken for mennesker eller dyr. Nogle arter er giftige, så opbevar dem utilgængeligt for børn og dyr.

kimplanterne har fået de første rigtige blade, prikles de ud i enkelte potter med priklejord.

Placering og lys

Asiatisk stentaks vil stå lyst, men tåler mørkere pladser end de fleste bonsaiarter. Fra midten af maj, når der ikke længere er risiko for nattefrost, til slutningen af september kan den stå ude et sted i let skygge eller halvskygge. Inde står den bedst i en lys vindueskarm uden skarp middagssol og aldrig over en radiator.

Vanding og næringsstoffer

Stentaksen bruger forholdsvis lidt vand, fordi de læderagtige blade kun fordamper lidt. Vand, når dyrkningsmediet er tørt i overfladen, men lad aldrig rodklumpen tørre helt ud, og undgå stående vand. Når luften inde er tør, overbruses bladene en gang imellem med rent regnvand i stuetemperatur. Fra april til september gives flydende bonsai-næring hver 3. uge.

Dyrkningsmedie

Færdig bonsai-jord er et godt valg. Til unge planter passer priklejord med kvartssand. Asiatisk stentaks vokser langsomt og skal kun omplantes ca. hvert 3. år om foråret, når rodklumpen er godt gennemvokset.

Beskæring

Asiatisk stentaks kan beskæres hele året. Lad de nye skud vokse sig ca. 10 cm lange, og klip dem derefter tilbage til ca. 4 cm. Vil du give en gren en ny retning, så vent, til skuddet er forveddet efter nogle måneder; derefter kan det bindes med tråd og bøjes på plads. Fjern tråden igen, før den skærer sig ind i barken.

Vinteropbevaring

I en skål tåler asiatisk stentaks ikke frost. Tag træet ind, før nattetemperaturen falder under ca. 5 °C, og stil det så lyst som muligt ved ca. 10–15 °C. Undgå træk, store temperaturudsving og pladser over en radiator. Vand sparsomt, så dyrkningsmediet ikke tørrer helt ud, og giv ingen næring. Fra midten af maj kan det igen stå ude.

Vigtige dyrkningstips

Det meste, der går galt ved såning, skyldes for meget vand eller for lidt lys. Jeg anbefaler et let, næringsfattigt såmedie som såjord eller kokos-såmuld, så de fine rødder ikke rådner. Når kimplanterne skal prikles, giver priklejord med kvartssand god dræning og et stabilt rodnet. Senere, når træet skal formes som bonsai, er min færdigblandede bonsai-jord et godt grundlag. Hav tålmodighed: Frø fra samme pose spirer ikke altid samtidig, så lad såbakken stå, selvom de første kimplanter allerede er kommet op.